

„Schrijf maar op hoeveel lawaai de vliegtuigen boven de Noordrand maken”, zegt Jean-Luc Dehaene, nadat een derde vliegtuig het interview in zijn tuin in Vilvoorde heeft overstemd. Maar het zijn niet de nachtvluchten die dezer dagen kwaad bloed zetten in de Vlaamse rand rond Brussel, wel de opmerking van de Vlaamse minister-president, Yves Leterme, dat de Franstaligen „blijkbaar intellectueel niet in staat zijn Nederlands te leren” en het verbod, van burgemeester Eddie De Block (VLD) van Merchtem, op het gebruik van het Frans op de speelplaats en bij de schoolpoort.

In Merchtem staat Hilde Dehaene voor het eerst op de CD&V-lijst. Zij vindt de maatregel van De Block absoluut geen goed idee om de verfransing tegen te houden: „Mij lijkt het vooral een stunt om de media te halen. We moeten de mensen van buitenlandse origine integreren in de gemeenschap. Maar dat doe je niet door verboden en reglementen op te stellen.”

Jean-Luc Dehaene: „Het verbod is een populistische maatregel, die goed klinkt, maar dom is. De inspanningen van de Vlaamse regering om extra leerkrachten Nederlands te geven, zijn veel efficiënter. In Vilvoorde hebben we maar liefst vijftien extra leerkrachten gekregen. We gebruiken hen ook om de moeders naar school te halen en Nederlands te leren. Taal en school zijn de beste weg naar inburgering.”

Is de verfransing van Merchtem en Vilvoorde zo erg?

Hilde Dehaene: „Merchtem ligt naast Wemmel, dat een faciliteitengemeente is. We merken dat steeds meer Franstaligen zich in Merchtem vestigen. Op zich heb ik daar geen probleem mee, als die mensen een inspanning doen om zich in te burgeren en Nederlands te spreken.”

Jean-Luc: „In Vilvoorde is de uitdaging dubbel. We trekken van oudsher Franstalige Belgen uit Waals-Brabant en Brussel aan, maar daar komt nu ook een sterke aanwezigheid van Franstalige migranten bij. Naar hen toe voeren we een sterk integratiebeleid. Jaarlijks volgen 100 mensen onze taallessen Nederlands. Maar wat het Vlaamse karakter van Vilvoorde betreft, houden we voet bij stuk: alle contacten met de overheid verlopen in het Nederlands. We reageren systematisch tegen Franstalige winkelopschriften of reclame. Het straatbeeld van Vilvoorde moet Vlaams blijven.”

„Ik ben ook blij met het Vlaamse beleid, dat het verkrijgen van rechten koppelt aan een aantal plichten. Wie geen werk vindt omdat hij geen Nederlands spreekt, verliest zijn uitkering als hij taallessen weigert te volgen. Als de gemeente grond verkoopt, doet ze dat bij voorkeur aan Nederlandstaligen.”

Nog voor burgemeester De Block heeft uw partijvoorzitter het communautaire vuur aangewakkerd met zijn uitspraken in Libération. Was dat ook dom populisme?

Jean-Luc: „Ik zou het op een andere manier uitgedrukt hebben. Wat Leterme zei, is voor een stuk de realiteit. Maar je kunt niet veralgemenen. Ik ken veel mensen die wel de inspanning leveren om onze taal te leren.”

Hilde: „Wie hier woont en dagelijks met de problematiek geconfronteerd wordt, vond die uitspraak redelijk cru. Maar de indruk leeft wel dat Franstaligen koppig Frans blijven spreken.”

Meneer Dehaene, na uw zoon Tom stapt nu ook uw dochter in de politiek. Bent u daar blij om? Of net niet?**Jean-Luc:** „Bij Hilde noch bij Tom ben ik tussenbeide gekomen. Tom is vooraf een paar keer met mij komen praten. Ik heb hem inlichtingen gegeven, maar de beslissing was volledig de zijne. Dat Hilde in de politiek stapt, heeft me nog meer verwonderd. Van de vier kinderen heeft Hilde altijd het meest de nadelen van politiek voor het thuisfront benadrukt: de vele afwezigheden, de late avonden, de onmogelijke uren.”

Hilde: „Ik ga ervan uit dat die nadelen in de gemeentepolitiek veel kleiner zijn. In elk geval ben ik niet van plan mijn hele leven door de politiek te laten inpalmen. Mijn engagement is puur lokaal. Ik woon in een deelgemeente van Merchtem, Ossel. Ik ben daar zeer actief in het verenigingsleven. Maar ik vind dat Ossel tien kilometer verder, in het gemeentehuis, over het hoofd wordt gezien. Ik wil de stem van de deelgemeente laten horen.”

Speelde de naam Dehaene een rol toen men u vroeg?

Hilde: „Ongetwijfeld. Ze rekenen wel een beetje op het Dehaene-effect. Maar ik hoop dat dat niet de eerste motivatie was om me op de lijst te zetten.”

Jean-Luc: „Het speelt mee dat Hilde een vrouw is. Ik was heel sceptisch over de maatregel om vijftig procent vrouwen op de lijsten te zetten, maar ik geef toe dat daardoor ook een verjonging van de partij heeft plaatsgevonden.”

Dat ik u interview, heeft te maken met uw familienaam, niet met het feit dat u in Merchtem op de lijst staat.

Hilde: „Dat is ook de reden waarom ik lang de boot heb afgehouden voor dit interview. Mijn familienaam heeft voor- en nadelen. Ik ga ervan uit dat na de verkiezingen de mediabelangstelling voor mij weer verdwijnt.”

Jean-Luc: „Bij verkiezingen is een bekende familienaam altijd een voordeel. Ik heb altijd veel reserves gehad bij de BV's op de lijst. Maar ik moet wel vaststellen dat mensen voor hen stemmen.”

Hilde: „Mensen zijn vooral verbaasd dat er nog een dochter Dehaene is. Blijkbaar ben ik al die jaren uit de media kunnen blijven. Als er camera's voor de deur stonden, ging ik op de vlucht.”

Jean-Luc: „Tot nu was alleen mijn dochter van 130 kilometer per uur bekend (*de wagen van Jean-Luc Dehaene werd ooit op overdreven snelheid betrapt. Achteraf bleek zijn dochter achter het stuur te zitten, nvdr.*)”

Met welk beeld van de politiek bent u opgegroeid?

Hilde: „Ik kan me moeilijk een leven zonder politiek voorstellen. Door ermee op te groeien, heb ik de politiek altijd gevolgd.”

Jean-Luc: „Maar de politiek drukte nooit op het gezinsleven. Ik hoor ook andere verhalen.”

Hilde: „Zodra de mensen op school wisten wie we waren, speelde onze naam geen rol meer. De persoon telde. We liepen ook nooit met onze naam te koop. Als ik met mijn broers en zus op kamp was, speelden we wie het langst verborgen kon houden dat hij zoon of dochter van was.”

En met welk beeld van uw vader bent u opgegroeid?

Hilde: „Met het beeld dat ik via de media van hem had: een gedreven politicus, die goed wist waar hij mee bezig was. Maar thuis was hij gewoon mijn vader: een man die gelukkig, losjes en met veel humor door het leven stapt.”

Jean-Luc: „Ik heb met de tijd geleerd om een beetje schizofreen te leven. Als ik in functie ben, ben ik politicus. Thuis, op het voetbal of in het toneel ben ik Jean-Luc. Ik heb me nooit vereenzelvigd met mijn functie. Het heeft me ook geholpen om na 1999 niet in een zwart gat te vallen. Politiek is maar een stuk van mezelf en ik kan ook perfect zonder.”

Hilde: „Zo hebben we het thuis ook altijd ervaren. Vader had een heel onregelmatig leven. Maar onze familiale band was daarom zeker niet slechter.”

In welke geest hebt u uw kinderen opgevoed?

Jean-Luc: „Het beste programma op VRT is *Leven en laten leven*, zei ik altijd. Dat principe hanteerde ik ook tegenover mijn kinderen. Ze moesten hun eigen leven leiden. Ik heb hun nooit modellen voorgelouden. In de opvoeding had ik met Celie een duidelijke en natuurlijk gegroeide werkverdeling, die nooit tot spanningen heeft geleid. Celie deed het huishouden. Maar op cruciale momenten was ik er. En als ze thuis vonden dat ze me nodig hadden, wisten ze ook dat ze me altijd konden bereiken.”

U geeft vaak kritiek op de druk van de media...

Jean-Luc: „Ik geef geen kritiek. Ik stel alleen vast wat vandaag sociologisch de rol van de media is. Jullie moeten verkopen in een zeer concurrentiële omgeving. Dus moet het nieuws zo snel mogelijk gebracht worden. En zo aantrekkelijk mogelijk.”

„Ik ben mijn carrière begonnen zonder televisie. Nu draaien de camera's overal en altijd. Je moet al mijn reputatie hebben om ze omver te lopen. Een jonge politicus kan zich dat niet permitteren. Bovendien wordt bij incidenten een steeds snellere reactie verwacht, wat enorm drukt op het beleid. Denk aan de de voetbaluitstap van Mariusz O. Politici vaardigen meteen maatregelen uit, zonder een en ander eerst goed te doordenken.”

Maar u weet de media wel meesterlijk te gebruiken en hebt daarbij zelf uw privéleven meer dan eens in beeld gebracht.

Jean-Luc: „Het is evident dat je als politicus niet meer zonder de media kunt. Het is ook evident dat ik de media gebruikt heb. Als mijn vrouw Celie in de media kwam, was dat op de eerste plaats haar keuze. Maar ik geef grif toe dat dat me geen windeieren heeft gelegd.”

Maar vindt uw dochter het niet vervelend om u in Het Laatste Nieuws in zwembroek in het zwembad te zien plonsen?

Hilde: „Ik heb die foto niet gezien. Ik vind niet dat hij zoiets moet doen, maar het is zijn beslissing.”

Jean-Luc: „Ik kan me bepaalde dingen permitteren die bijvoorbeeld Verhofstadt, door het imago dat hij zich heeft aangemeten, niet zou kunnen. Toen ik in Amerika tijdens een officiële reis op een mechanische stier zat, is er veel kritiek geweest. Maar ook die foto heeft mijn populariteit veel goed gedaan.”

Hilde: „Waardoor ik nu degene ben die rodeostier gaat rijden in Merchtem. Zo staat het toch op de website van de VRT.”

Begrijpt u de immense populariteit van uw vader?

Hilde: „Zolang hij aan het bewind was, was hij de boeman. Achteraf hebben de mensen blijkbaar toch geapprecieerd wat hij gedaan heeft.”

Jean-Luc: „Hoe minder ik in de media verschijn, hoe populairder ik word. Maar in Vilvoorde speelt de mythe niet. Daar ben ik de burgemeester die beslissingen neemt. Beslissen is keuzes maken, met voor- en tegenstanders.”

Waar kunnen die tegenstanders u op afrekenen?

Jean-Luc: „Vilvoorde ligt op een oude industriële as tussen Mechelen en Brussel. Er is ontevredenheid over de vliegtuigoverlast en we liggen in de stedelijke rand van Brussel, waardoor een aantal grootstedelijke problemen tot in Vilvoorde voelbaar zijn. Onze grootste uitdaging zal erin bestaan de foertstem te vermijden. Het risico bestaat dat we door de aanwezigheid van Vlaams Belang en FDF met alle democratische partijen een coalitie moeten vormen, wat niet de ideale manier is om een duidelijk beleid te voeren.”

In uw boek 'Leven na Wetstraat 16' klaagde u de individualisering en de perceptie- en emocultuur aan. Politiek hoort een wij-gevoel te creëren, en het antwoord op die uitdaging is lokaal. Alleen, zo gaf u toe, wist u toen nog niet wat de oplossing was. Nu wel, na zes jaar Vilvoorde?

Jean-Luc: „Ik heb een aanvoelen. Wijkwerking is heel belangrijk. Zeker in steden, waar de anonimiteit groot is, moet je de mensen aanmoedigen om samen dingen te doen. Je moet snel antwoorden op hun vragen, maar je moet ze ook mee verantwoordelijkheid geven. De netheid van een stoep is de verantwoordelijkheid van de bewoners. De burgemeester strooit geen zwerfvuil rond, dat doen de burgers. Sommigen althans. Het echte gevaar van een kloof tussen politiek en burger is het verkeerde verwachtingspatroon van de burger: 'de politicus moet mijn problemen oplossen.' Terwijl de politicus dat niet kan als de burger niet meewerkt. Mensen zo ver krijgen, vergt op stedelijk niveau veel meer inspanningen dan in een landelijke gemeente.”

Zoals in het landelijke Merchtem?

Hilde: „De problemen in Merchtem zijn niet van dezelfde orde als in Vilvoorde. Maar ook bij ons merk je toenevend individualisme. Merchtem dreigt een slaapstad te worden. Vandaar mijn keuze voor het verenigingsleven. Die organisaties wil ik bij het beleid betrekken.”

Meneer Dehaene, waar zit u nu het liefst? In het Europees Parlement of in het stadhuis van Vilvoorde?

Jean-Luc: „Om het Europese Parlement heb ik niet gevraagd. Door mijn naam en ervaring kan ik er een rol spelen, maar ik werk me niet in in nieuwe dossiers. Mijn prioriteit is Vilvoorde. Ik ben dolgraag burgemeester. Maar als de kiezer anders beslist, zal ik me zonder pijn weer volop toelagen op mijn Europees mandaat.”

Hilde: „Hij mag ook met pensioen gaan.”

Jean-Luc: „Dat mag ik niet van Celie.”

En van de kinderen?

Hilde: „Ik heb me er bij neergelegd: hij zal nooit stoppen.”

Ik hoop dat het Dehaene-effect niet de eerste motivatie was om me op de lijst te zetten.